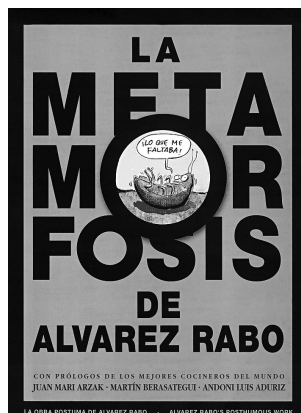

Edicions de Ponent i Paco Camarasa: vides perdurables

Amb una munió de guardons –com ara el del XXI Saló del Còmic de Barcelona a la Millor Obra i un dels XIII Premis *Turia*–, l'editorial de còmics alacantina, una de les més prestigioses de l'Estat, ha encetat amb èxit un procés d'expansió internacional.

No hi ha cap dubte que Paco Camarasa (Alcoi, 1963), el màxim responsable d'Edicions de Ponent, és algú terriblement atrafegat. Quan vaig voler concertar una cita amb ell per escriure aquest article, ens va resultar impossible acordar un dia concret: havia d'anar a Madrid –formava part del jurat del premi estatal de l'INJUVE–, a Còrdova –on havia estat convidat a unes jornades– i a Tòquio –per parlar de negocis amb un dels autors traduïts per la casa, Frédéric Boilet, un *mangaka* francès establert des de fa catorze anys al Japó–. Venir a València, com fa d'habitud, li resultava impossible. No

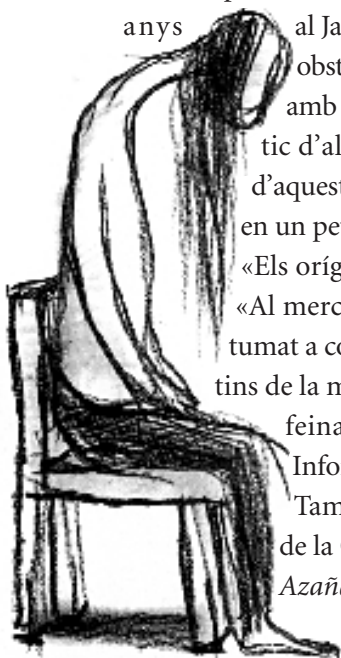
obstant això, el correu electrònic i el telèfon li han servit per respondre'm amb molta amabilitat totes les preguntes que li he fet: les d'un lector fanàtic d'alguns dels seus títols que no s'acaba de creure com una editorial d'aquesta importància, amb un nom guanyat per mèrits propis, pot existir en un petit poble d'Alacant i fer coses com les que fa.

«Els orígens de l'editorial van sorgir d'una necessitat», afirma Camarasa.

«Al mercat [espanyol] no trobava el tipus de producte que m'havia acostumat a comprar a París, Berlín, Edimburg o Brussel·les, que van ser els destins de la meua feina anterior [de funcionari del Parlament Europeu]».

Una feina a la qual arribà després d'haver-se llicenciat en Ciències de la Informació a la Universidad de Navarra i d'haver rebut diverses beques.

També ha passat pels cursos de doctorat d'Història Contemporània de la Complutense –fruit d'això és el seu treball d'investigació (*Manuel Azaña: visión de Estado y política exterior*)– i ha exercit com a profes-

sor de Ciències de la Informació al CEU San Pablo. A més, ha estat consultor d'empreses: Famosa, gràcies als seus serveis, va crear noves línies de joguines en les quals han participat creadors del món del còmic o de la publicitat, com ara Rafa Fontérez, l'equip de *Como vacas mirando al tren* o el tàndem format per Juan Miguel Aguilera i Paco Roca. Tota aquesta gent, ben coneguda per Camarasa, també l'ha ajudat a aconseguir el principal objectiu de Ponent: el d'editar «productes d'autor que ací no existien o als quals els editors estatals ja havien renunciat».

«Vam fundar l'editorial a Onil per qüestions de caràcter pràctic i d'aprofitament d'infraestructures, per la proximitat a importants nuclis impressors. Els inicis no són difícils, costa molt més mantenir-se i millorar. Ara mateix el nostre objectiu és la internacionalització: volem jugar en les mateixes condicions que els líders del sector». Quan li pregunte per què van canviar de nom –l'any 1995 nasqueren dient-se Ediciones Joputa C.B.–, respon que «allò estava molt bé per començar, en pla de broma, però no responia a la imatge buscada. Amb el d'Edicions de Ponent, per contra, hem arribat a consolidar la marca de qualitat que preteníem». Li confesse un dels motius de la meua admiració: ¿com és possible que Ponent publique moltes més obres d'autors «autòctons» que les majors editorials espanyoles de còmic, molt més centrades en les llicències i en les traduccions i amb un percentatge de producció pròpia ben inferior? «Senzillament perquè apostem pel còmic d'autor, per

*L'editorial va sorgir d'una necessitat:
la de trobar ací el mateix tipus de
productes que hi havia a París, Berlín,
Edimburg o Brussel·les.*

la qualitat, i creiem que encara hi ha gent que no troba allò que busca en els productes de rebuig d'altres editors. I també perquè és més car pagar un autor propi que comprar en brut els drets de tot allò que solem veure al quiosc o a la tenda especialitzada. Però la pregunta és: a aquests editors, ¿els importa satisfer les necessitats dels lectors o bé obtenir un benefici ràpid?». L'ambició de Ponent, en aquest sentit, és «mantenir una presència no només al quiosc o a la llibreria especialitzada, sinó a les llibreries generalistes, a les «normals». Fins i tot com a meta fonamental, per damunt de les altres dues. He rebut cartes de felicitació de gent de més de vuitanta anys per publicacions com *El lazo rojo*, un relat il·lustrat de gran format que vaig encomanar expressament als autors [Antonio Ventura, Judit Morales i Adrià Gòdia]. Això és una de les coses que voldríem fer, crear obres per a lectors de qual-sevol edat, i és també el que trobem a faltar».

Amb diversos títols del seu catàleg també disponibles en valencià –com ara *Monòleg i al·lucinació del gegant blanc* de Max o *Vint-i-quatre hores* de Micharmut–, l'editor veu «bastant inviable» continuar publicant en la nostra llengua, perquè, malgrat que li agradaria, «el nostre mercat potencial és l'espanyol i com a empresa estem en deute amb els nostres clients, que en la gran majoria parlen espanyol». En aquest sentit, una de les últimes fites assolides per Ponent és la d'haver publicat la presumpta última obra d'Álvarez Rabo, un autor de culte del panorama estatal que, coherentment amb aquest, treballa com a venedor a la secció d'esports, caça i pesca d'uns grans magatzems. Ara fa un temps, Rabo va iniciar una peculiar campanya: o bé rebia «1.000

Ara mateix el nostre objectiu
és la internacionalització: volem jugar
en les mateixes condicions que els
líders del sector.

putas cartas de apoyo» en un determinat termini o bé procediria al seu «suicidio creativo», és a dir, abandonaria els còmics per sempre. Malgrat el recolzament de gent cèlebre que sol obtenir –Quim Monzó, per exemple, va escriure a *La Vanguardia* a favor de la iniciativa–, només en va rebre un total de 132, per la qual cosa va decidir publicar la seua «obra póstuma» i desaparèixer. Aquesta obra és *La metamorfosis de Álvarez Rabo*, «más kafkiana que la de Kafka», i és una autèntica dissecció de l'època actual que expressa gairebé sense paraules la quantitat de fàstic que pot cabre dins d'un ésser humà. «L'obra ens va arribar oferida pel mateix autor», explica Camarasa. «Ell tenia moltes ganes de treballar amb Edicions de Ponent i nosaltres amb ell. Va ser una conjunció d'interessos i les dues parts en vam quedar satisfetes, tot i que d'algú com Rabo no pots dir mai “aquesta és la seua última obra”».

El procés editorial de Ponent ajuda a explicar les satisfaccions de tants autors amb Camarasa. «Nosaltres no sorgim del no-res, seguim una tradició valenciana molt forta. Ara bé: treballem amb molt de respecte pels autors. No fem servir mai originals, sempre susceptibles de rebre canvis d'última hora per part de l'editor o l'impressor –fins i tot involuntàriament– o de “desaparèixer”, sinó que treballem amb discs compactes que ens envien directament els autors. Això és una cosa que estipulem per contracte, de manera que el que hi ha en aquest disc és el que acaba essent l'obra i no tenim mai problemes d'aquesta mena. Gairebé tots els autors estan encantats amb nosaltres per això mateix. De fet, les úniques queixes que hem patit han vingut de gent que volia treballar amb originals, ja que tenia el costum de fer-ho així, però han estat casos molt concrets».

Apostem pel còmic d'autor, per la qualitat, i creiem que encara hi ha gent que no troba allò que busca en els productes de rebuig d'altres editors.

Sobta fins i tot que professionals tan exigents com Jesús Cuadrado, un dels erudits del còmic espanyol més prestigiosos de l'actualitat, hagen elogiat sense embuts les obres editades per Ponent, tant les de creació (*Snowwhite* d'Ana Juan, Premi al Millor Llibre Il·lustrat en Llengua Castellana de la Conselleria de Cultura l'any 2001) com els estudis (*Clásicos en Jauja. Historia del tebeo valenciano* de Pedro Porcel, que ha obtingut diversos guardons arreu del món). En preguntar-li si ha pensat d'editar més obres «teòriques», com aquesta última, Camarasa respon només que sí. A la quarta vegada que li ho preguntem ens diu ja quines: una és la tesi doctoral *cum laude* d'Andrés Porcel, psiquiatra i germà de Pedro, que tracta la malaltia a través dels còmics i que ja ha estat editada als Estats Units; l'altra és el primer llibre sobre animació amb plastilina que produeixen, que explicarà els processos de creació a l'estudi de Pablo Llorens, un conegut autor d'origen alacantí establert a València, i que signarà un dels membres d'aquest estudi, Gonzalo Miralles. En demanar-li que ens parles de projectes de qualsevol altra mena, conta que està preparant-ne també un parell amb Luis Eduardo Aute i Jaime Chávarri, però que, ara sí, ja no ens en pot dir res més.

Tot això, afegit a la primera traducció de material anglosaxó que produeixen (*Hicksville* de Dylan Horrocks, una coedició amb la madrilenya Ediciones Balboa), fa evident que un dels trets més cridaners del catàleg de Ponent és l'heterodòxia: no només pel fet que publiquen obres teòriques i de creació alhora, sinó perquè, dins la creació mateixa, hi ha una diversitat que estaborneix. Hi trobem des del barroquisme

Volem mantenir una presència no només al quiosc o a la llibreria especialitzada, sinó sobretot a les llibreries generalistes.

delirant de la saga del Capitán Torrezno (formada, ara com ara, pels àlbums *Horizontes lejanos* i *Escala real*, amb un tercer títol d'aparició imminent) fins a l'erotisme de traç simple de *Las mil y una noches*, per no esmentar l'estilització al·legòrica de faules com *La tierra negra*, l'agraït desvergonyiment de la sèrie policíaca de Simón Feijoo, la inefable cruesa de les *Historias de realismo sucio* o el simbolisme intimista i subtil del llibre il·lustrat *El lazo rojo*, gran en més d'un sentit. «El nostre criteri a l'hora de publicar una obra és la qualitat, el risc i la universalitat. Ens poden dir heterodoxos, i ho som, però no podran dir mai que hem optat per la via fàcil. Hem buscat l'heterodòxia com a forma de vida editorial intel·ligent. I és un tret que compartim amb editors no tan sols europeus, sinó americans i japonesos».

D'això mateix, d'altres parts del món, hem de parlar en cloure l'article, ja que Ponent ha encetat un procés d'expansió mitjançant coedicions en altres llengües: anglès, alemany, italià, francès... Les obres –en qualsevol d'aquests idiomes– poden sol·licitar-se a través del famós catàleg internacional *Previews*, un enorme volum d'aparició mensual que permet als lectors demanar còmics abans que es publiquen i, d'aquesta manera, facilita el càlcul dels tiratges. Per exemple: l'editor de Ponent, fins i tot abans d'imprimir un sol exemplar en anglès de l'obra *Monokuro Kinderbook*, ja sabia que en tenia venuts 1.250. Alguns dels títols que formen part d'aquesta iniciativa, agrupats sota el nom genèric de *Ponent Mon* –no per la paraula «món», com creia jo erròniament, sinó perquè *Mon* és el nom d'un dels ordres secrets que dominaven els recursos naturals a l'antic Japó–, són *La espinaca de Yukiko* de Boi-

L'obra pòstuma d'Álvarez Rabo ens va arribar oferida pel mateix autor.

No fem servir originals: treballem amb discs compactes que ens envien directament els autors, sense possibles modificacions contra el seu criteri.

Ens poden dir heterodoxos, i ho som, però no podran dir mai que hem optat per la via fàcil. Hem buscat l'heterodòxia com a forma de vida editorial intel·ligent.

Hem arribat a trobar còmics de Ponent a les principals llibreries especialitzades de Nova York.

let i *Barrio lejano* de Jiro Taniguchi. «Per a l'any que ve, hem comprat els drets en exclusiva al mercat espanyol de dotze obres del mateix Taniguchi. També farem realitat un projecte amb l'editorial Casterman, una de les principals d'Europa, i tres volums d'un dels autors japonesos més valorats d'ara mateix».

A l'altre extrem de la situació actual de Ponent hi ha els seus inicis, modestos però ja amb voluntat perdurable, dels quals l'editor voldria rescatar alguns noms sense els quals l'empresa no hauria arribat a ser el que és: Manolo Molero –propietari de la llibreria *Futurama*: «encara recorde quan va començar al barri xino, envoltada de prostitutes i drogoaddictes, i ell hi acudia tots els dies portant sota el braç l'esmorzar que tan amorosament li havia preparat sa mare, amb termo i tot»–, Miguel Calatayud, Sento, Micharmut, Pedro Porcel, McDiego... Persones que ajudaren a situar l'editorial al mercat amb un esforç molt gran, sobretot pel que fa a la creació d'una xarxa de distribució pròpia, i que ara poden veure'n els fruits: «hem arribat a trobar còmics de Ponent a les principals llibreries especialitzades de Nova York».

Encara no sabem si Camarasa podrà editar algun dia el seu projecte somiat, un àlbum que s'intitularia *Del Atlántico al Mediterráneo* i que, il·lustrat per Miquelango Prado i per Calatayud, hauria de ser escrit com a condició irrenunciable per Manuel Rivas. «Ho faríem juntament amb una editorial gallega, però ara mateix tot depèn de la resposta d'ell: si en té temps o no». Esperem que sí. Al capdavall, si alguna cosa ha demostrat Camarasa, tan atrafegat, és que tot pot arribar a fer-se.

Felip Tobar

ALGUNES OBRES RECOMANADES

Per l'editor:

Miguel Calatayud: *El pie frito* / Ricard Castells; Felipe H. Cava: *Lope de Aguirre. La expiación* / Gallardo: *Un largo silencio* / Micharmut: *Veinticuatro horas.*

Pels lectors (algunes de les més venudes):

Mauro Entrialgo: *Recortes de hostias* / Ana Juan: *Snowwhite* / Keko: *4 BOTAS* / Max: *Monólogo y alucinación del gigante blanco.*

Per l'articulista:

Luis Durán: *La tierra negra* / Pedro Porcel: *Clásicos en Jauja. La historia del tebeo valenciano* / Santiago Valenzuela: *Horizontes lejanos* / *Escala real.*

